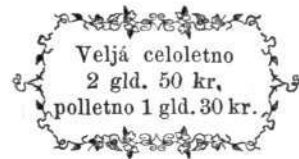

BESEDNIK.

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 21.

V Celovcu 10. novembra 1871.

Leto III.

Tipo Sajb.

(Amerikanska črtica, posl. L. Š.)

(Konec).

Tipo je prav dobro poznal vse pote in steze po bližnjih gozdih, dobro je vedel, katero pot so jo begunci vdarili in je bil prepričan, da bi je mogel doseči, ali sam na sever uteči. Pa dobro je tudi vedel, da lahko več tednov preteče, v katerih se k samotni naslebinu živa duša ne obrne in da si ubogo dete še za en dan ne more potrebne hrane pripraviti. V duhu je videl Alico, kako prosi kruha, kako dan za dnevom gine od glada, dokler ne izdihne svoje duše, ali morda v skrajni sili ide v gozd iskat si hrane in tam še groznejšo smrt stori; domišlja mu pokaže mrtvo gospo, njemu in njegovi družini nekdanj blago gospodinjjo, kako leži nepokopana v sobi, dokler slednjič ne začne trohneti in strahiti. — Tipo si pokrije oči z rokama, njegov sklep je gotov, pot izbran, po katerem hoče iti. Prežene izpred oči čarobno podobo svobode, katero bi lahko dosegel, vstane, vzame dete v naročje in praša ga z blagim glasom:

„Ali hoče mala missy poljubiti strica Tipa?“

Komaj on to izreče, že se je Alica oklenila okoli njegovega vrata z belimi, majhnimi ročicami, in rudeče ustnice so se pritisnile na črno lice njegovo. Ta mož, kateremu je bila svoboda, dejal bi, pred nosom — treba mu je bilo samo poseči za njo — ta mož si izvoli za avoljo tujega deteta neprestano sužnost!

Tipo je moral peš potovati v Veston, in pri tem je nosil razun Alice še culo polno obleke in nekaj hrane za se. Prihodnjega dne dojde v hišo Bennetovo, pripoveduje mu svojo preprosto povest, izroči mu dete, pa počaka, da sliši, katero osodo mu bode odločil. „Mrtva? tvoja gospodinja mrtva, pa tako hitro?“ vsklikne Bennet začuden. „Počakaj tu, da izročim deklico moji gospi“.

„Alica neče iti, Alica bo ostala pri stricu Tipu“, pravi dete s toliko odločnostjo, da jo je slednjič sam zamorec moral nesti v sobo. Ljubezniva tetka kmalo umiri plašno dete, ki dovoli, naj se Tipo poda v kuhinjo, kjer ga je zamorska kuharica z jedjo preskrbela.

Prihodnjega dne se odpravi Bennet, ktereга je Tipo spremljeval, z duhovnom in dvema drugima osebama do samotne hiše Fernaldove, da truplo svoje sestre po krščansko zakopati, pobere vse vredne stvari in dragocenosti iz sobe, zapre vrata in okna ter zapusti celo pohištvo pusto in prazno. Pismo, poslano kapitanu Fernaldu, v katerem mu svak naznani smrt žene, pride nerazpečateno čez nekoliko tednov nazaj.

Tuja roka je zapisala na zavitek pisma, da je kapitan Fernald v glavo nevarno ranjen, da popolnoma v nezavednosti leži, pa da bo gotovo komaj še neko-

liko dni preživel. V takih okolščinah, misli si Bennet, ima pravico do dedšine Aličine.

Tipo ni našel milosti pri novem gospodarju, sedaj začno se mu dnevi mnogo črneji od prejšnjih. On se zaradi tega nikomur ne pritoži ali osnova v glavi je gotova, namera trdna: pri prvi priložnosti pobegniti iz hiše trdosrčnega gospodarja. Ta, kakor da bi bil slutil, kaj misli Tipo, postopa z njim še bolj strogo, in da Tipo ne dobi nobene priložnosti za beg, ponudi ga vladi za delalca pri raznih trdnjavah. Ponudba se sprejme in ob enem dobi Bennet čast kapitana v kompaniji dobrovoljcev, ktere so zbrali v Vestonu in ktera se je ravno pripravljala na odhod. Tipo molči kakor grob, tudi sedaj ne potoži živi duši zaradi nove spremembe v svojem življenju; temveč mu iz tamnega lica sije neka radost, vsaka sprememba se mu je dopadala.

„Prosim, massa, rad bi videl malo missy Alico ter ji rekel: z Bogom! predenj odidem; dovolite mi to?“ vpraša Tipo gospodarja.

„Ne bodi neumen!“ odgovori ta, „ravno Alici je mar za te! Pa tudi časa nimam čakati, tedaj naprej!“ Ali glej, komaj to izreče, sliši se skaklanje po stopnicah in slab glas zakliče:

„Hočem iti k stricu Tipu. Pustite me; hočem videti mojega dragega strica Tipa“.

Gospodar in suženj obrneta se in opazita Alico, vznemirjeno od naglosti vso rudečo. Tipo vzdigne in pritisne deklico na prsi, med tem ko se mu ona oklene z rokama okoli vrata in mu poljubljuje oba lica in usta.

„Hvala, hvala mala missy“, pravi Tipo in jo dene na tla. „Zdelo se mi je, kakor bi brez tega ne bi mogel oditi. Bog blagoslovi malo missy! Ako se nikdar več ne vrnem nazaj, se bode Alica spominjala danes ali jutri, kako sem jo semkaj nosil in kako bi z radostnim srcem dal za njo življenje — kaj ne — tega ne bo pozabila missy Alica?“

„Da, rada te imam stric Tipo, ti si tako dober!“ odgovori dete. „Ali zakaj si tako otožen?“ vpraša dalje in žalost se ji prikaže na licu.

„Z Bogom mala missy!“ sklikne Tipo, iz vsacega očesa mu pade debela solza, in ne rekoč besede več, teče za svojim gospodarjem, ki je bil nestrpljiv in se je že precej oddaljil.

* * *

Vojna severnih držav si je osvojila otok Ronoake, in branilci južne čete (konfederirici) so jo pobegnili, kolikor so jih noge nesle, na suho. Pri zmagovalcih vlada radost, slavljenje in zaupanje v bodočnost; na strani premaganih pa nezadovoljnost, malosrčnost in želja se osvetiti. Oni redki častniki potolčene južne vojne, kterim je ostalo vsaj nekaj hrabrosti in upanja, začno osnove delati, kako bi naenkrat uničili hrumeče čete unionistov (severnjakov). Razvidijo, da je pred

vsem treba natanjko zvedeti, kje sovražnik leži in kolika je njegova moč; ali ravno o tem so se glasovi kaj malo vjemali in se različno čuli. Treba je bilo tedaj opazovati. Za ta posel se oglasi mnogo častnikov, izmed njih zberejo kapitana Benneta in častnika Fosdika. Ko se stamni, lotita se svojega posla. Noč je bila temna in deževna; straže unionistiške vojne postavljene na raznih krajih, kjer so mislili, da bi se sovražnik znal pokazati, ne opazijo omenjenih ogleduhov. Častnik izide pri malem zalivu na suho; od todi mu je bilo moč pregledati cel tabor severnjakov; kapitan Bennet odveslja nekoliko dalje proti severu, da pregleda trdnjavo in posadko, ki je bila v njej. Bennet se približa k odbranemu mestu in zašepeta veslaču Tipu, naj zapelje čoln k bregu.

Zdaj malo počaka in posluša, ali se kje kaj ne gane. Ko pozve, da ni nikogar, vstane in hoče skočiti na suho, ali naenkrat mu pade zanjka čez glavo do pol telesa, ktera se precej in tako krepko zadržne, da so mu roke kakor prikovane, in se ni mogel le za prst ž njima geniti. Za tem mu pade na život še več zanjka, ktere mu zvežejo vrat in druge ude. Vse to je izpeljano s toliko urnostjo, da je bil kapitan prej brez orožja, kakor je mogel le besede pregovoriti.

„Nezvestnež, kaj to pomeni?“ zakriči slednjič.

„Tiho massa“, zašepeta Tipu s prisiljeno skrbnostjo, ne vpijte na vse grlo, mogli bi vas sovražniki slišati.“ Strašna psovka prepriča Tipa, da je gospodar prav dobro razumel ono zasramovanje. Ali kmalo razvidi, da je njegova rešitev odvisna edino od naravne dobrosrčnosti onega, v čegar oblasti je sedaj bil, zadušil tedaj svoj srd ter pravi delaje se prijaznega: „O Tipu, menda nimaš misli pripraviti me v nesrečo ter me izdati tem prokletim severnjakom. Spomni se moje žene in dece — spomni se Alice“ —

„Da, gospodar“, pade mu Tipu v besedo; „ali se vi spominjate, kako ste mi branili reči mali Alici še poslednji z Bogom; kako ste znali zmeraj ubraniti, da ni mogla besedice spregovoriti z manó, zamorcem, ki jo ljubi. — Ali to ni vzrok sedanjemu vašemu položaju. Gospodar, jaz mislim, vaše misli o severnjakih imajo krivo podlago; zarad tega vam bodem dal priložnost, je popraviti. Sedaj gremo skupaj v uno trdnjavo, da vam severnjaki pomagajo ne samo zunanji, temveč tudi znotranji del vsestransko pregledati. To je vse več kakor ste se nadjali — ali ne massa Bennet?“ Rekši vzdigne Tipu svojega gospodarja ter ga prenese s toliko lahkoto na breg, kakor da bi imel majhno dete na rokah.

„Sedaj pa massa“, reče položivši ga na pesek, „si izvolite. Ali hočete, da vas nesem kakor otep slame, ali ste voljni dobrovoljno iti v trdnjavo?“

„Kako morem iti, nezvesti črnež, ko so mi noge zvezane?“ odgovori srditi kapitan.

„Pripravljen sem spono razvezati, ako hočete mirno z mano iti ter nič vpiti.“

„Daj lopov, reši me teh“.

„Dosti je, zdi se mi, da ste neotesani; bolje bo, ako vas vržem na ramo“ — doda Tipu z resnim karajočim glasom pripravljaje se, da spolni, kar je dejal. Pa kapitan Bennet razvidi, da bi bil neizmerno smešen njegov položaj, ako bi ga zamorec kakor vrečo vlekval v trdnjavo; zato ponovi prejšnjo obljubo, ali veliko uljudneje. S tem zadovoljen razveže Tipu vrv toliko, da je mogel Bennet prosto stopati. Potem prime s krepko roko vrv, ovito okoli vrata kapitanovega, sve-

tovalje mu, naj za Boga ne poskuša pobegniti, ker bi ga s tem prisilil, tako hudo pritegniti zanjko, da bi kapitana za zmeraj prešla volja prelomiti dano besedo. Bennet posluša tamnega lica te besede, ali natanjko je izvrši, ker gre mirno pred svojim nekdanjim sužnjem do trdnjave kjer najdeta stražo. Tu pripoveduje Tipu z malimi besedami, kar se je dogodilo. Častnik mu naroči, naj odpelje kapitana v zapor. Malo kasneje pošljejo kapitana Benneta na sever, v neko trdnjavo, kjer je lahko, čeravno proti svoji volji, spoznaval utrjevanje gradov. Tudi Tipu Sajb se poda na sever, a ne kakor njegov gospodar. Prvikrat čez štirideset let je občutil slast prostosti, ktere nikdo ne more dovelj ceniti, ki ni sam v sužnosti grenke dni preživel, da sme svobodno hoditi, svobodno se obračati, kamor ga je volja. Eno leto se preživi v Massachusettsu z zaslužkom svojih rok, ko pa severna vlada dovoli, da se tudi zamorci smejo jemati v vojno, stopi v prvo zamorsko kompanijo ter se posveti novemu stanu z vso močjo in neomahljivo stanovitnostjo. Vojske med unionisti in konfederirici so bile grozne. Tipu se je pri vsaki priložnosti odlikoval ko hraber junak; to in njegovo posnemanja vredno obnašanje povzdigne ga do časti, kakoržno zamorejo danes v ameriški vojni zamorci doseči; 10. julija 1863 je spremljeval ko sergente svojega kapitana v bitvo, ž njim in drugimi je naskakoval trdnjavo Wagner.

V divjem navalu se je boril Tipu med prvimi kakor mož, ki ve, da je od vpeha bitve odvisna svoboda ali sužnost njegova. Že je podrl tri na zemljo, ko zapazi povzdignjeno sabljo, ki se je zablesketala nad glavo njegovega kapitana, kteri je ravno zraven njega stal in svoje ljudi navduševal. Kakor blisk natakne in vzigne Tipu svoj bajonet, sablja pade mesto na kapitanovo glavo na bajonet s toliko močjo, da se na mestu na dvoje prelomi. In kakor bi trenil nameri svoje orožje, da ga zabode v prsa svojemu sovražniku. Nehote pogleda sovražnega častnika, strese se — spozna v njem kapitana Fernalda, nekdanjega svojega gospodarja. Samo nekoliko časa se obotavlja, ali kdo omeji misli s časom? V kratkem onem času spomni se svoje žene, katero so mu vzeli, svojega deteta, njemu tako milega in dragega, o katerem pozneje nič več ni čul; spomni se muk in trpljenja, katero je moral sam prestati — raztogoten zgrabi še krepkeje smrtno orožje. Pa predenj je smrtni udarec padel, predenj je mogel kapitanu Fernaldu vzdigniti roko za svojo obrambo, preleti Tipovega maščevanja željni duh nov spomin. Bila je slika ljubeznjive, male, zlatolase deklice, ktera prošé steguje k njemu bele ročice! Samo trenutek zamigla ta slika pred njegovim očesom, ali tudi ta je zadostil. Spusti smrtno orožje in zakliče s hripavim glasom: „Pojte proč massa, jaz ne morem umoriti očeta missy Alice!“ Po tem skoči v divjim krikom naprej iskaje družega sovražnika. Fernald se vzdigne, izvleče svoj revolver, nameri na Tipa in prestrelil plemenito srce moža, ki mu je rešil edino blago, katero mu je ostalo na tem svetu. Tako je izplačal Tipa, potem ko mu je že prej prodal v sužnost ženo in dete. Divji bojni krik spremeni se v smrten vrisk na ustih Tipa Sajba, ki se smrtno ranjen zgrudi na zemljo. Tipu je bil v številu onih padlih zamorcev, ktere so razsrjeni sovražniki z mladim njihovim kapitanom vrgli in zakopali v eno jamo, da bi tako osramotili junaškega kapitana. Tam počiva Tipu. Njegova slavna dela ne pojejo pesmi, tudi se jim ne postavljajo spominki, morda za to ne, ker ni narode gonil v sužnost, tisuče dal pobijati, da si na njihovih

grobih zida slavoloke; pa dokler se boče spoštovala krepost, bo vsakdo, ki pozna življenje in dejanja njegova, gotovo potrdil: Tipo Sajb je bil velikan v kreposti.

Potovanje človeške omike.

(Spisal F. C.).

Prvence omike nam je iskati tam, kjer se je človeštvo začelo. Vsi pa stavijo zibel človeškemu rodu v Azijo, in se ločijo le v tem, da ne vedo prav kraja za raj, ter ga eni iščejo v Armeniji, eni pa ob himalajskem podgorji, kjer stoji bojè vas Eden imenovana, kakor se kliče raj tudi v sv. pismu. V tem delu svetá nahajamo tudi zares že v starodavnih časih, ko je bilo drugej še vse tiho, vredjene države, in sicer azirsko, babilonsko in egiptovsko. Vstanovil je sicer te države najbolj bojni duh posameznih narodov ali plemen druge si podjarmljajočih; a ravno to je omiki pomoglo na višo stopnjo.

Iz konca so se živile posamezne rodbine ali zadruga s pastirstvom; potovale so iz kraja v kraj dobre paše iskat. Ko pa se je združilo več zadrug ali prostovoljno ali siloma v eno državo, tu je jenjalo ono potovanje; cimili so se zmeraj bolj različni stanovi, potrebe so pribajale večje, ž njimi vred pa so se množile iznajdbe, — pričela se je omika sploh hitrejšje razvijati.

Malo se je ohranilo ostankov, pričajočih omiko narodov pod asirskim in babilonskim žezlom združenih; a ti imajo znamenje veličanstva, in kažejo, da je tedanja stopnja omike bila precejšnja, da je hrepenenje oslavit se pri potomstvu bilo veliko. To nam kažejo visoki gori podobne razvaline babilonskega stolpa. V novejšem času so našli tudi napise, v tako imenovani zagozdini pisavi pisane. Iz njih smemo vsaj toliko posneti, da so že takrat umeli pisati, in da so zapisovali najvažnejše dogodbe, in to so prvenci zgodopisja.

Tudi Egipčanje so bili narod omikan. Pričajo nam to mnoge stavbe, ki sicer ne kažejo onega olikanega okusa, ki se je razvil pozneje pri Grkih, ki pa še sedaj v razvalinah budè čudenje po ogromnosti in veličanstvu; veliko pa nam je še prikritega v hieroglifih. Ko bi veda razvozlala skrivnostno pisanje, zvedili bi gotovo marsikaj važnega o tedanji omiki. Pri egiptovskih duhovnih so zajemali celó grški modrijani, kakor nam sami pripovedujejo.

Več dokazov duhovnega izobraženja, nego ti narodje zahodnje Azije in vzhodnje Afrike, pa nam je ohranil narod indijski. O njegovi politični zgodovini ne vemo veliko, in o Tacitovem času niso vedeli o njem več kakor to, da se delajo v Indiji dragocene obleke svilnate za plemenite in bogate Rimljanke. A ohranilo se je slovstvo iz onih davnih časov, in sicer že sedaj, ko še ni preiskano vse, tako bogato, da se sme primerjati slovstvom najbolj izobraženih narodov. Jezik sanskritski je tako bogat, tako olikan, da se sme sklepati, da ga je še le živo duhovno življenje, velika omika tako ogledala.

Pri vseh teh narodih pa je bila viša omika omejena, skor izključivna lastina duhovnov. Da se ni širila v vse vrste narodove, bila je kriva razdelitev v razne stanove, ki so se ločili tako, da se je moral vsak pečati le s tem, kar je počel že njegov oče. Kakor pa

vse posvetno postane, raste, cvete in zgine, tako se je godilo tudi tem azijskim narodom. Stara uravna krepost je jela hirati, potrata je bila vedno večja, vojaki so se pomehkužili; na mesto prave omike pa je stopila preomika, ki vsaki državi izpodkoplje podlago, in — drugi krepkejši narod, Perzijani, spravil je pod svojo oblast Azirce, Babilonce in Egipčane.

Omika je na svoji osrečovalni poti stopila en korak dalje proti zahodu — čez srednje morje v grško zemljo. Feničanje, trgovski narod, nosili so jo tje. Oni so iznašli tudi pisavo, ki je izvir vsem evropskim pisomom.

V lepi, bogati Grški, kjer je kraljevala vedna pomlad, bival je vesel, bogato obdarovan narod. Čeravno se mora priznati, da je prvence omike dobil od drugod, prestvaril je je v lastno kri in meso, sezidal si z lastnimi dušnimi močmi krasen dom národne slave. Grška omika se je širila na vse strani. Po vsi zahodni Aziji so govorili in pisali grški, na Siciliji in v doljni Italiji so se naselili omikani Grki, in za Ptolomejcev, ko so se bili v Grški že pomehkužili, postala je Aleksandrija središče največih grških učenjakov.

Oholi Rimljani so si grški rod podvrgli; a smeli so Grki ponosno trditi, da so premagovalce svoje zmagali še v slavnejši duhovni bitvi. Zastonj se je ustavljal stari Katon sili grške omike, zastonj veleval, da naj grške učitelje popadejo, imeli so Rimljani premalo duhovnih sil v sebi, da bi se bili ubranili uplivu grškemu, in na stare dni se je učil bajè Katon sam grškega jezika. Rimska omika ni se potem nikoli oprostila grškega upliva; v igri, v govorništvu, v zgodopisu, povsod so posnemali Grke, malo kje se jim približali, nikjer pa jih niso dosegli.

Veliko bogastvo, ki je vrelo od vseh strani sveta v srečno Italijo, spridilo je s časom Rimljane tako, da se niso mogli več ustaviti bojevitim narodom germanskim, ki so že dolgo trkali na duri onemoglega zahodno-rimskega cesarstva. Leta 476. vsedel se je na prestol italijški ptujec Odoaker, in po Galiji, Hispaniji in po drugih provincijah cesarstva so se naselili drugi ne-omikani narodi, ki so izprva silno divjali in vso omiko zatirali, pozneje pa so se premagajoči moči njeni uklonili, in celó govorico svojo namešali tako, da so nastali latinskemu sorodni jeziki: italijanski, francoski in španski. Genij potlačenega rimskega naroda je porabil vse sile, da si je uklonil barbarske narode. Za to so praznovale umetnije, celó sovražni so jim bili, in ko ne bi bili slovstveni zakladi v samostanih našli prijaznega zatišja, utonilo bi bilo v morji pozabljenosti nekteró krasno delo, slaveče rimsko slovstvo.

Ko je Konstantin Veliki povzdignil Carigrad za glavno mesto, in še bolj po razpadu zahodnega cesarstva, bil je sedež učenosti v grško olikanem Carigradu. Toda preživeli so se bili že Grki in Rimljani, da pravi utovorov niso mogli več ustvariti.

Križarske vojske niso sicer dosegle za stalno namena, za kateri je vsa zapadna in severno-zapadna Evropa navdušena vrela v svete jutrove kraje; a poblašila se je divja bojevitost križarskih junakov na omikanem vzhodu; navzeli so se novih olikajočih idej tako, da jim odslej ni bil sirov boj največe veselje, da so se jeli pečati tudi z vedami sploh. Sloveči vitezi prejši še imena niso znali si podčrtati. Vesel prerod pa so umetnije praznovale, ko so v petnajstem stoletju mahomedanci osvojili si Carigrad, in so grški učenjaki pribražali v zahodne kraje. V Italiji, Španiji, na Franco-

skem in na Nemškem — povsod so je veseli sprejemali v lastno srečo. Kajti tu se je začelo živahno gibanje na duhovnem polji. Rimsko in grško slovstvo si je pridobivalo zmer večo veljavo. Tu so tudi prvič poskusili možjé klasično omikani pisati v narodni govoricí, in postavili so tako podlago narodnemu slovstvu italijanskemu, španskemu in francoskemu.

Ko je l. 1492. Krištof Kolumb našel Ameriko, odkril je Španiji zaklad, ki jo je v kratkem postavil za najmočnejšo državo evropsko. Tu je tudi omika španskega naroda pognala najlepše cvetje, tu so zaporedoma rodili se slavni možjé, ki so visoko povzdignili čast narodno tudi na polji umetniškem. V 16. stoletju je dosegla Španija vrh svoje slave; potem pa je padla ravno tako naglo, kakor se je bila povzdignila. Velike bogatije novega sveta so povzdignile narod, bile so mu pa tudi krive, da je padel. Odvadili so se delavnosti, pomehkužili se, in tako kmalo morali prepustiti vladu na morji Angliji, ki je ravno takrat jela lezti kvišku.

V začetku 17. stoletja je bila že Anglija imenitna. Takrat je živel tudi največi pisatelj, njen Sheakspeare. Vede in umetnije so imele v nji prijazno gojišče. V začetku 19. stoletja se je zvala ponosna Anglija kraljico morskó, in štela se med najomikanejšé narode. Toda bliža se tudi njej že večer, in prišel bo čas, da bo morala drugim krepkejšim narodom prepustiti svoje mesto.

Ob enem skorej s Španijo cvetela je tudi Italija. Zedinjena ni bila sicer več po razrušitvi rimskega cesarstva na eno celoto, a vezale so jo sloveča dela narodnih mož, hitro so se vrstili njeni najslavnejši umetniki, in sedaj je dospela že bolj na večer kakor Anglija.

Pozneje pa, še le v začetku preteklega stoletja, razvil si je francoski narod cvetečo dobo svojo. Še veliko sil ima v sebi, ni mu še nagnilo se solnce, ki vsakemu narodu sije le enkrat, a reči se mora, da je najlepše dobe že doživel, da mu sije solnce popoldnevno.

V sredi osemnajstega stoletja, ko je francoska omika narodna stala na najviši stopnji, jel se je vzdigovati narod nemški. Mnoge overe je moral premagati, vzeti veliki upliv ptuji francoščini, a vse je dokončal slavno, in v začetku tega stoletja dosegel je najlepšo dobo svojo, in pridobil si veljavo in čast pred svetom. Sedaj pa je nagnilo se solnce njegovo že precej na popoldne.

Dvema narodoma pa je ravno posijala jutranja zarja, slovanskemu in severno-amerikanskemu. Oba imata še skoraj neizpolnjene liste svoje zgodovine gledé na omiko. Narod severno-amerikanski vstanovil si je svojo moč še le v drugi polovici prejšnega stoletja, a omika napreduje mu tako hitro, da zgodovina ne vé enakega primera. Narod slovanski pa, po številu največi v vrsti večih narodov evropskih, zaostal je najbolj. Mnoge overe so mu branile, da je svojo nalogo za dosego omike komaj vršiti začel. A slavni nemški pisatelj Herder pravi, da bo prihodnjost njegova velika, da bo imeniten dan slovanski.

Tako je pripotovala iz vzhoda omika narodom; potovala je zmeraj bolj proti zahodu, potem proti severozahodu, in proti vzhodu nazaj. Veliki dve veji poslala je na ravno nasprotni strani: eno na zahod čez široki ocean, eno na vzhod v prostorne kraje azijske; tam spolnuje nalogo svojo narod severno-amerikanski, tu slovansko-ruski.

Rabeljsko jezero.

(Po domači pripovedki zložil S. Gregorčič.)

Glej, jezero temno sred górskih vrhóv,
Glej, burne jezérske valove!
In čuj, med hrumenjem šumenjem vrhóv,
Te votlo doneče glasove!
Odkodi to gluho zvonjenje doni,
Ko sapa viharna valove vali?
In kodi ta hiša na prodi
Z valovi obdana povsodi?

Kjer jezero danes zeleno leži
In temne valove preliva,
Vasica ležala nekdanje je dni,
Vasica in trata in njiva.
In bister potoček, šumljaje na glas,
Ovijal je vas ko sreberni pas,
Zalijal cvetoče je polje,
Da gnalo, rodilo je bolje.

Lepó, oj lepó je to selo biló,
In čedno zares in premožno,
A ljudstvo, oh ljudstvo je bilo trdó,
Brezčutno, hudobno, brezbožno.
Zastonj jim na vrata je vbogi trpin,
Zastonj je potrkal otrók bolečin;
Hladila, zdravila za bóli
Nikoli ni našel, nikoli!

Za góre vtonilo je solnce zlató
In noč se že dela iz mraka;
Po ozkej stezici še roma nekdo,
Počasi k vasici koraka.
Neznano ženico, sam Bog vé odkod,
Pretrudne noge so prinesle do tod,
In ženi otrok po otroče
Se stiska v premehko naročeje.

Ta mati je videti revnih ljudi,
Pa lepa in v cvetu života,
Nedolžnost jej sije iz vedrih oči,
Iz lica dobrotá, milota.
In detice nježno, oj dete m adó,
Kakó je to bilo ljubó in lepó,
To detice malo tak zalo,
Ko da bi nebó ga poslalo.

„Prijatelji božji, daj oča dobrót
Še dolgo vam srečno živeti,
O smilite naju se v bogih sirót,
Ki sama sva, sama na sveti!
Temá je že zunaj in veter in mraz;
Počijeva naj se nocoj tú pri vas:
Kdor sprime pod streho berača,
Nebó ga obilno poplača.“

Od praga do praga s solzámi v oóéh
Tak prosi za nočno ležišče;
Pa tukaj pri teh neobčutnih ljudéh
Zastonj si usmiljenja išče!
„Nič niste na boljšem, pojdite drugám,
Obojnim ni dosti prostoren ta hram!“
S tem vsak jo od hiše odpravlja,
In mnogi še psovke pristavlja.

Že zunaj vasí že na polji stoji,
Na mrazi, na temi brez hiše;
Pretresa jej séverna sapa kostí,
In révica k nebu uzdiše:
„Oh oče na nebi, ti oče sirót
Škrij naju pod svojo mogočno perót!
Na svetu je ni več ljubezni,
Železni ljudjé so, železni!

Jaz morda zaslužim, tožiti ne smém,
Da vèn me podijo iz stanja;
A dete, kaj ti si storilo ljudém,

Da ljudstvo takó te preganja?
Saj ti si nedolžna, še angeljska stvar,
Žalilo ti nisi nikogar nikdar;
In vendar, sirotica, tebe
So tudi pahnili od sebe!

Kje najdem ti gnjézdice, ptiček, nocój?
Kje hočem ti mehko postlati?
Pa, srček preljubi, nikár se ne boj,
Saj čuva ljubeča te mati!
Zibala v naročji te bodem lepó
In grela te bodem z dihanjem skrbnó,
Da mraza obranim le tebe;
A mene, naj mene le zebe!

Besedo jej vduši izdihlej globòk,
Srcé se jej v žalosti vtoplja,
Čez lice ulije se solzni potòk,
Udira za kapljo se kaplja.
Solzé siromakov, oj teške solzé,
Gorjé ti, nevsmiljeno ljudstvo, gorjé!
Solzá, ki sirota jo lije,
Do néba za kazen upije!

Že hoče se vleči na zémľjo, — pa glej!
Kaj svéti se ondi v bližavi?
Tam hiša samotna je, mati se k njej
V upu in strahu napravi.
Kdo tam-le prebiva? Alj upati smé,
Da najde na zadnje človeško srcé?
Če hiša še ta jo odzene,
Potem ni nobene, nobene!

Potrka. — Siv starček odklene jej hram,
Ki luč ga brleča obseva;
Otroci na slami počivajo tam,
Uboštvo tú vlada in réva!
„Zavetja ne najdem nikjér ne, nikjér,
Podijjo povsodi ko divjo me zvér,
O dajte, vsaj vi ne pahajte
Od svoje pohlevne me bajte!“

„Le noter, le noter in mati in sin
Stopita, počijta se z nami!
Pri hiši ni pérnice, ne mehkih blazin:
Počivajta z nami na slami!“ —
K družinici dobri se vležeta zdaj,
Nad njimi pa plava nebeški čuvaj,
In hišo, kjer tujka počiva,
Pod svoje peroti zakriva. —

Čuj! zunaj pa dívje razsaja vihar,
Od neba lijó se povodnji;
Žar svíga na žar in udar na udar!
Približal mar dan se je sodnji?
In zdajci, o groza! drobeči potrés,
Hrumenje, rohnenje do strmih nebés
Groznó in strašnó se razlega!
Kaj bode, kaj bode iz tega?!

Potihnil vihar in minula je noč,
In bajtico starček odklepa; —
Kam zginila tujka pred zorom je proč?
In kje je vasica prelepa?
Ne hiše, ne stolpa, ne cérkvice ni,
Kjer vas je ležala, jezero leži:
Edina le hišica mala
Na suhem je prodi ostala!

Še danes ta hiša na prodi stoji,
Od strašnega pričá večera;
Vse drugo, ko v grobu globokem leži
Mrtvó pod valovjem jezera.
Le včasi, ko veter valove valí,
Se zvon utopljeni ječé oglási.
Solzá, ki sirota jo lila,
Od neba je kazen sprosila!

Ovčar in zmaj.

(Slovanska pravljica, posl. F. M.).

Bil je nek ovčar, ker je bil ovčar, pasel je svojo čedo. Ko pa je pasel, piskal si je za kratek čas na piščalko, ali pa je ležal na tleh in se oziral na nebo, na gore, za ovčami in po zeleni trati.

Nekega dne, (bilo je v jeseni) ob času, „ko gredo kače v zemljo spat“, je ležal naš ovčar na trati, glavo je imel s komicem podprto in je gledal ravno po hribu navdol. —

Kar se hipoma zeló začudi! Velika truma kač je lezla od vseh strani proti skali, ki je bila ovčarju ravno pred očmi; ko so prišle do skale, si je vtrgala vsaka zeli, ki je rasla ondi in se ž njo dotaknila skale, ta se je odprla in ena za drugo je zginila v skalo.

Ovčar vstane in zapove svojemu psu Dunaju, da naj čuje in vrača ovce, on pa gre k skali, misleč: „Jaz moram videti, ktero zelišče je to in kam so kače zlezle. Zelišča ni poznal; ko si ga je pa vtrgal in se ž njim skale dotaknil, se mu je skala odprla.

Stopi noter in pride v jamo, v kateri so se stene vse srebra in zlata lesketale. Na sredi je bil zlat prestol, na prestolu je ležala v kolobarju zvita, stara velikanska kača. Kača je spala. Okoli prestola pa je ležalo vse polno kač, vse so spale in nobena se ni ganila, ko je ovčar prišel.

Ovčarju je bila jama všeč, gre enekrati gor pa dol, ali kmalo se naveliča; spomni se svojih ovac in hoče iti nazaj. „Zdaj sem videl“, si misli, „kar sem hotel; zdaj pa grem“. Reči je bilo lahko, „zdaj pa grem“ — ali kako pa vèn priti? Skala se je bila za ovčarjem zaprla, ko je stopil v jamo; zdaj ni vedel, kaj mu je storiti, kaj govoriti, da bi se skala odprla in moral je v jami ostati.

„Ej če ne morem vèn, bom pa še jaz tukaj zaspal“, pravi ovčar in se zavije v svoj plašč, vleže na tla in zaspi.

Ni se mu zdelo, da bi dolgo spal, ko ga neko štrepeče gomazenje prebudi. Ozira se na vse strani, ker misli, da spi v svoji koči, kar zagleda nad sebo in krog sebe leskeče stene, zlati prestol, na njem staro kačo in okoli njega cele trume kač, ki zlati stol lizaje, poprašujejo: „Je že čas?“

Stara kača jih pusti govoriti, potem pa prizdigne polagoma glavo in pravi: „Čas je!“

To izgovorivši se stegne od glave do repa, zleze raz prestola na zemljo in se pomiče proti skali in vse kače za njo.

Ovčar se tudi stegne in zazeva enekrati, potem pa vstane in gre za kačami. „Kamor gredo te“, pravi ovčar, „tje grem tudi jaz“. Se ve da, reči je lahko „tje grem tudi jaz“ — pa kako?

Stara kača se dotakne skale, skala se odpre in kače gredo ena za drugo iz jame; ali ovčarju se skala ravno pred nosom zopet zapre, in stara kača mu reče z zvizdečim glasom: „Človeče, ti ostaneš tukaj.“

„Kaj pa čem tu početi pri vas? — Gospodarstva nimate nič in spal tudi ne bom zmiraj. Pustite me vèn, jaz imam ovce na paši in doma hudo ženo, ki me bo kregala, ako ne priženem o pravem času domú“ — rekel je ovčar.

„Ti ne smeš pred od tū, dokler trikrat ne prisežeš, da ne bodeš nikomur razodel, kje da si bil in kako si sèm prišel“ mu odgovori kača.

Kaj je bilo ovčarju storiti? Obljubi in prisече trikrat, da bi bil le rešen.

„Ako pa prelomiš obljubo, ti ne bode dobro“, mu reče kača, ko ga izpusti.

Pa kako se je zunaj vse spremenilo! Kolena mu se tresejo, ko vidi, kako se je čas spremenil; namesti jeseni je bila pomlad.

„O jaz bedak, kaj sem počel? Celó zimo sem v skali prespal! — Ah, kje bom zdaj našel svoje ovce? Kaj bo moja žena rekla?“ Tako tarna ovčar gredé proti svoji koči.

Od daleč zagleda ženo, ki je imela ondi ravno nekaj opraviti. Ker še ni bil pripravljen na njena očitanja, se skriva v tamor. Ondi sedé vidi čedno oblečenega človeka, ki stopi k njegovi ženi in sliši, da jo popraša, kje da ima moža. —

Ovčarica se zjoka in pripoveduje, kako da je ovčar neki jesenski dan gnal ovce na goro, da ga pa potem ni bilo več nazaj.

Znabiti so ga volkovi raztrgali, — ali pa bosorke (čarovnice) razmesarile, pristavi ovčarica.

„Nikar ne jokaj“, ji zakliče ovčar iz ovčnjaka; saj sem še živ, niso me volkovi raztrgali in tudi bosorke ne razmesarile: jaz sem zimo v tamoru prespal.“

Ali s tem je lepo naletel. Ovčarica to slišati popusti jok in ga začne prav pridno oštevati: „Da bi te strela — trapa, potepuh! Ali te je kaj prida človeka? Si ti ovčar? Na, ovce izroči v božjo voljo in meni nič tebi nič se vleže v tamor in spi, kakor kača po zimi.“

Žena ima že prav, si misli ovčar, pa ker ni smel povedati, kaj da se mu je pripetilo, lepo molči in nobene ne čehne. — (Konec prihodnjic).

Deset tavžent lir na leto.

(Po francoskem V. M.)

Neki Francoz pripoveda tole zanimivo povest:

„Ko sem bil star 18 let — govorim vam tu o davnih časih — šel sem spomladi vsako nedeljo v Versalj, kjer je stanovala moja mati. Iz mesta sem šel navadno peš, na potu pa sem našel večidel kakšen majhen voz, kakor so bili tačas na oni cesti v navadi.

Vselej kedar sem prišel iz mesta vèn, našel sem pred pregajem gotovo nekega siromaka, ki je s hripavim glasom kričal: „Milost, dragi gospod, milost!“ Za-nj pa je bilo ravno tako gotovo, da mu je padlo iz moje roke vselej pol groša v klobuk.

Nekega dne, ko sem ravno plačal svoj davek Antonu — tako je bilo ime mojemu rejencu — pride proti nama majhen gospod, s poštopanimi lasmi, suhe ali gibčne postave, in Anton koj zažene zopet svoj hripavi memento: „Milost, dragi gospod, milost!“ Gospod se ustavi pred njim, ter ga nekoliko trenutkov pazljivo gleda, zatim pa reče: „Zdi se mi, da si ti dobre glave, in da bi ti delo šlo od rok; zakaj se pečaš z grdim beračenjem? Volja me je, rešiti te iz tega stana, in ti dati na leto deset tavžent lir.“ Anton se začne smejati, in jaz ž njim vred. „Smejaj se, kolikor se hočeš“, reče nadalje poštopani gospod, „ali poslušaj moje svete, in zadobil boš, kar ti obetam. Morem ti pa tudi dati izgled. Tudi jaz sem bil reven kakor ti, pa namesti da sem beračil, napravil sem si brento in spletel nekakšno košaro, pa sem šel po trgih in vaséh

in prosil, ne miloščine, ampak starih cunj; ljudje so mi jih dajali zastonj, jaz pa sem jih prodajal za dober denar papirničarjem. Čez leto in dan bi ne bil nikakor več hotel prositi cunj, tačas sem jih že začel kupovati, in imel sem voziček in oslico za to kupčijo.

Čez pet let sem imel deset tavžent goldinarjev. Vzel sem hčer nekega papirničarja, in postal sem mu v kupčiji družbenik. Njegovo blago je sicer tačas, to moram reči, imelo malo kupca, ali jaz sem bil še mlad, bil sem priden, znal sem delati, in marsikaj si pritrpati. Dan današnji imam dve hiši v Parizu, papirnico pa sem dal sinu, kterege sem naučil, da ljubi delo, in da stanovitnost ceni čez vse. Prijatelj, stori, kakor sem jaz storil, in bogat boš, kakor sem jaz.“

To reče starec, pa odide. Anton pa ostane tako zamišljen, da ste dve gospé šle mimo, in on jima ni kričal s svojim hripavim glasom: „Milost, milost!“

Leta 1815, ko sem bil v Bruselju, stopim enkrat k nekemu bukvarju, da si kupim nekaj bukev. Velik in debel gospod je hodil gori in doli po štacuni, ter zapovedoval petim ali šestim služabnikom. Pogledava se drug drugega, kakor dva, ki se sicer ne moreta spoznati, ki se pa vendar spominjata, da sta se nekđaj videla. „Gospod, reče slednjič bukvar, če se ne motim, ste vi pred 25 leti v nedeljah šli večkrat v Versalj.“ „Kaj? Anton, ali ste vi?“ zavpijem jaz. „Vidite gospod“, odgovori on, „stari poštopani gospod je resnico govoril; dal mi je deset tavžent lir na leto.“

Spominski mejniki.

(Nabral Hrabroslav Perné.)

Najhitriši do upora so tudi najhitriši do sužnosti. Ljudje, ki ob enem času nič ne verjamejo, verjejo drugikat vse.

Ljubezen prva je največkrat ábotna. Zadnja ljubezen je pač več veljavna.

Lahko je človeku, se smrti ne bati, dokler je trden in zdrav, ali jo tudi na pomoč klicati, kedar ga grozovite bolečine trpinčijo.

Kdor prav hvaliti ne umé, tega grajanje ni pač nič vredno.

Naše celo življenje sestavljeno je iz sprašanja: zakaj smo na svetu?

Vrlega djanja polno življenje je najboljša priprava v večnost.

Spoznava samega sebe, ktera mi je nemogoča, mi je ravno tako tudi nepotrebna.

Dosti nórcev je, ki menijo, da je nezadovoljnost modrosti enaka.

Človek, pravijo, je prebivalec dvojnega sveta. Zategadelj največkrat na nobenem prav za prav ni doma. Oboje je milovalno, veliko neumnega verjeti in veliko nepotrebnege vedeti.

Kratkočas je najhujši umór nad življenjem.

Kjer uzroka ne zapopadejo, govore o naključbi.

Čem bolj áboten, tem bolj vražen; čem bolj napihnen, tem bolj nejeveren.

Dvoboji nastopijo marveč iz strahu, ne bojzljivca se skazati.

Vsakdo vé, kdaj je njegovo truplo bolno, ali malo jih je, ki vedó bolezen njihovega duha.

Kar v mladosti imenujemo srcé, so le čúti, in kar v starosti imenujemo glavo, je dostikrat le samoljubje.

Kdor pametne svéte rad sprejme, ta je našel pot, na kateri zamore jih tudi sam nasvetovati.

Nič ne pomaga, zaupanje moža imeti, kateri si sam sebi ne zaupa.

Časno vendar ni enakega pomena z brezvrednim in ničveljavnim na svetu.

Kar v času nima vrednosti, je ne najde tudi v večnosti; — ker čas je podoba večnosti.

Kdor se smejati ne more, nima glave, kdor pajokati ne, nima srca.

Ni je stvari na svetu, ki bi bila bolj gizdava od ženske; ker tà se oblači tako, da lepota človeške postave skoraj vsa zgine.

Prav lahko je temu, ki vso čednost ovržuje, dokazati, da nasprotno tudi ni nečednosti.

Površnost se z lépa večkrat imenuje ljubeznivost, in nerazumljivosti pravi se globokomišelnost.

Začudevanje izhaja od nevednosti, občudevanje od zavednosti.

Glasno se pripravajoči človek je dostikrat pametnejši od molčečega.

Vsak poklic je boljši, kakor prav nobeni.

Kdor za svoj čas ne živi, ne živi za prav nobeni.

Gospodarske drobtine.

Da se mleko po letu ne skisa. Na bokal mleka prilij 15 kapljic amonijaka ali salmijakoveca, ki zopet izpuhti iz mleka, kedar zavrè.

Kako se da zagrizeno ali sesedeno mleko popraviti. Gospodinje in kuharice so večkrat v velikih sitnostih in skrbeh, ako se jim mleko zagriže ali usiri. No tako mleko se hitro popravi, ako mu primešaš za nožno špico (ako je mnogo mleka tudi več) pepeljike (potašelj). Mleku potem ni poznati, da se je bilo zagrizlo.

Da olje žarko ali žaltovo ne postane. Olje postane žarko, ako zrak more do njega. Da se ti to ne zgodi, napolni flaše z oljem, v vsako pa na vrh prilij kaka dva palca visoko vinskega cveta (špirita), potem flaše dobro začepi in če ti je mogoče, obveži čep in vrat še z mehurjevo kožo, ki se mora pa poprej v mlačnej vodi namočiti, da se dobro okoli vrata ovije.

Vinski cvet je lahkejši od olja, zato plava zgorej in zrak ne more do olja.

Smešnice.

črep
aw **Osmešena postopača.** Kmečko dekle žene obloženega osla z mlekom proti mestu in je gredé prav dobre volje. Blizo mesta jo srečata postopača, ki se hočeta z dekletom malo pošaliti ter jo vprašata: „No, zala Micka, zakaj si pa tako židane volje? Gotovo je te doma pred odhodom tvoj dragi prav gorko poljubil?“ — Hitro pristavi dekle: „Mislita, da ima poljub tako moč v sebi, po tem takim vaju prosim, bodita tako dobra in poljubita mojega oslička, da se ne bo tako čmrno držal in urniši naprej korakal“.

Pijanec. Priletan, zmóžen gospod je imel navado,

vsaki večer zahajati v svojo gostilnico in tam žejo pogasiti z bokalom piva. Njegov hlapec Jaka pa je imel nalogo ob desetih priti po njega z laterno. Nekega dne se ga je gospod malo čez mero nasrkal in „Jaka ima dovolj opraviti, da ga na viš zdrža. Ko korakata proti domu tako naprej, zadeneta v neki ozki ulici na ležeče človeško truplo, tako da sta se komaj še na nogah zdržala. „Jaka! Jaka! nasloni me na steno in poglej, kdo tu leži“, zamrmra stari. Jaka stori, kar mu je bilo zaukazano in naznani, da tu pijanec leži. „Mrha ti grda“ — huduje se stari — „kako more človek vendar taka svinja biti in se ga tako naliti!“ — Med tem pa zdrkne in zraven pijanega v lužo pade.

Izpit iz zgodovine. Učitelj: „Znate li, kako je cesar Miroslav II. končal?“ — Dijak: „On je umrl!“ —

Zastavice.

50. Dva očeta in dva sina so šli enkrat na lov in vsaki je enega zajca strelil in domu nesel, domu so pa vsi vkup le tri zajce prinesli — kako je to mogoče?

51. Enkrat so se pasle gosi po travniku. Gosjak pride k njim in jih nagovori: „Dobro jutro sto gosi!“ — „Nas ni še sto“, odvrnejo gosi, „nas mora biti še enkrat toliko, kakor nas je in potem še polovica in še četrti del in če nazadnje še tebe prištejemo, nas bo še le sto!“ — Koliko jih je bilo na paši?

52. Nek mesar gre na semenj, vzame sto goldinarjev seboj in si kupi za ta denar volov, krav in ovec. Vole je plačal po 10 gld., krave po 5 gld. in ovce po pol goldinarja. Koliko je kupil vsake živine, da je bilo ravno toliko repov, kakor goldinarjev?

V ganjka zastavic v 20. listu: 45. Brez nosa nobeden. 46. Jezik. 47. Tožba. 48. V črepinji. 49. Po obervih.

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država. Važnije prikazni na političnem obnebi naše države ni, kakor to, da je nit sprave s Čehi in drugimi slovanskimi narodi zopet pretrgana. Kako je to prišlo, o tem piše „Slov. Narod“ med drugim takole: „Na svet ministerva je poslal cesar českemu deželnemu zboru pismo, v kterem prizna staro državno pravo česko-slovanskega naroda. Radostno so se Čehi odzvali, popustili mnogo svojih prejšnjih terjatev, obljubili, da hočejo s celo državo sodelovati in priporočili preustrojenje države na tak način, ki zadovolji vse narode. S tem je bila zadovoljna ogromna večina avstrijskega prebivalstva. Samo en oddelek nemštva ne, na čelu teh oni možje, ki so na vladnem krmilu dokazali, da so njihova zdravila bolni Avstriji bolezen množile, nikakor ne njenih ran celile. Čehi, ki dozda niso v državnem zboru sodelovali, ki so prej izrekli, da nikdar v državni zbor ne pridejo, cesarstvu za ljubo so bili zdaj pripravljeni v državni zbor priti. Tirjali so samo, da se jim s cesarskim pismom tako odgovori, da jim bodé mogoče v državni zbor iti in ne zatajiti vsega, kar so leta in leta s celim svojim narodom moževsko zastopali. Že je bil tak odgovor gotov. Tu so stopili iz Berlina podpihovani Nemci s svojim načelnikom tujcem Beustom, in Magjari, zarad zvestobe do prestola iz l. 1848-sloveči, s svojim Andrašijem na pot, in avstrijska zastava, ki je bila že blizu zmage, pala je. Na Dunaj poklicani česki možje

so v poslednjem hipu še pripravni bili Magjarem zagotoviti, da njih pravo priznajo, ali tirjalo se je od njih, ne da spravo delajo, nego da se s tem popolnoma udade, da priznajo decembersko ustavo, t. j. da vse zatajé, kar so dozdej zagovarjali. Tega navzoči svojega naroda niso mogli storiti. Hohenwart, kateri jim je prej obljubil spravo dognati, prosil je, videč, da so njegovi protivniki zmagali cesarja, naj mu ministerstvo odvzame. — Na dan 30. oktobra je Nj. Veličanstvo sprejelo odpoved ministra Hohenwarta, Schäffle-a, Habietineka in Jirečeka. Minister Hologethan je ostal in dobil nalogo, naj začasno ministerstvo vodi, dokler ne bodo novi ministri imenovani. Kakor strela iz jasnega neba je zadela ta dogodba vse Slované. Upali smo, da pravicoljubni pošteni Hohenwart vendar-le pomiri vse narode in srečno naredi celo Avstrijo. To upanje je nam sicer za zdaj po vodi splavalo, pa zato obupali, še ne bomo. Kakor človeku, kterega je silna nesreča zadela, srce ne sme čisto upasti, tako tudi Slovani ne bodo obupali ampak pridno delali v prid svojega naroda in pogumno gledali v bodočnost pričakovaje srečniših dni. — Ktero ministerstvo bode znanprej vladalo, to še ni določeno. Največ dunajskih novin pravi, da pride Kellersperg na mesto Hohenwarta. Kellersperg sliši sicer k ustavoverni, nemški stranki, pa sliši se, da on ni tako zagrizen nasprotnik Slovanov, kakor Giskrovci. Brž ko ne bo on deloma posnemal Potockija, tako da ne bo ugodil nobeni stranki. To kažejo nemške novine, ki so o začetku, ko je Hohenwart padel, od veselja vriskale, zdaj pa že začenjajo bolj tiho postajati.

Kakor ni drugače pričakovati, vlada na Českem zaradi razrušenja sprave močna nevolja. Vidi se, da ne bodo volili v državni zbor. — Ko je te dni Rieger iz Dunaja prišel v Prago nazaj, sprejela ga je na kolodvoru ogromna množica in ga spremljala z živijoklici do njegovega stanovanja. Nekteri so preglasno pokazali svojo nevoljo proti Nemcem pred tiskarnico nemčurskega „Tagesbote“ in bilo jih je 11 zaprtih.

V ogerskem deželnem zboru v Pešti je bil Andrassy od leve stranke, t. j. sedanjí vladi nasprotne interpeliran ali vprašan, zakaj da se je v naše državne zadeve mešal. Odgovor še ni znan, pa pride menda te dni na vrsto.

Srbsko. Srbski knez Milan je obiskal v Livadiji ruskega cara. Car ga je bil prijazno prejel in mu mnoge časti skazal. Seveda da to našim Nemcem ni prav, ker se vselej močno jezijo, kedar Slovan Slovanu roko poda.

Razne novice.

Narodna tiskarnica se napravlja v Ljubljani. V ta namen se bo osnovalo posebno društvo, ki bo skrbelo za napravo omenjenega narodnega zavoda. Izdale se bodo delnice s skupno glavnico od 50.000 gld. na 500 delnic po 100 gld. Vsi rodoljubje se vabijo, da se tega novega narodnega povzvetja v prav obilnem številu ndeležijo. Naznanila o tej zadevi sprejema g. Graselli v Ljubljani in g. Skaza v Mariboru. Po ustanovitvi tiskarnice bo društvo izdajalo dnevni politični list in pozneje, ako moči prepusté, tudi narodni list s podobami. Gotovo vse hvale vredno povzétje, kteremu more vsaki rodoljub želeti prav dobrega vspeha.

Pol. društvo Slovenija v Ljubljani je imela 1. t. m. občni zbor, v kterem se je govorilo o sedanjem političnem položaju. Sklenile so se sledeče resolucije: 1. Slovenija pritrjuje adresi deželnega zbora kranjskega in izreka, da se pravična svoboda zamore izpeljati le na podlagi českih fundamentalnih členov; 2. Slovenija čestita českomu narodu, ki je nepremakljivo in junaško branil svoje in s tem tudi družih narodov pravice; 3. Slovenija obzaluje pretrganje sprave ter želi, da se na novo prične; 4. To se bo tem preje zgodilo, ako vsi federalisti vzajemno in solidarno

postopajo; 5. Slovenija kliče ministerstvu Hohenwartovemu, pogumnemu zastopniku federalističnega programa trikrat „Slava“. Vse te točke so bile enoglasno sprejete in so se po telegrafu naznanile deželnemu zboru českomu in ministru Hohenwartu. Slava!

Nova železnica. 5. t. m. je prisopihal v Belak prvi hlapon po dodelani železniški črti, ki veže Koroško s Tirolskim in se Pustriška železnica imenuje. Okoli srede tega mesca se bo ta nova črta bojé odprla občinstvu.

Vojaščina in narodnost. Vojaško ministerstvo je nedavno zaukazalo, da morajo častniki tistih polkov, pri kterih niso sami Nemci, ampak vsaj 20 vajakov med sto govori kak drugi jezik, naučiti se tudi tega jezika toliko, da jim bojv njem svoje podložne podučevati mogoče. Ako v treh letih ne naučijo se drugega polkovnega jezika, ne bodo v službi povišani, kedar pride vrsta na nje. To je pač pravično povelje in bo gotovo veliko pripomoglo, da se vojaki lahkéje in hitreje naučijo vojaške službe. Po tem takem se bodo častniki ljubljanskega, mariborskega, tržaškega in — celovškega polka brž da morali naučiti slovenskega jezika — pa žalibog slišimo, da se pri celovškem polku to ne bo zahtevalo, akoravno je tudi na Koroškem tretjina Slovencev, tedaj tudi v celovškem polku tretjina slovensko govori.

V zadnjem trenutku nam dojde novica, da je **Beust odstopil in Andrassy mesto njega postane državni kancelir, Lonyay pa naslednik Andrassy-ev v ogerskem ministerstvu. Čudno, ako je resnica.**

Darovi za Umekov spominek:

Prenesek iz 20. lista		125 gl. 30 kr.
65. Janez Likar, kaplan v Bovcu	1	— „
66. J. Zuza, rudarski posestnik	2	— „
67. Juri Arnšek, posestnik v Grižah	—	50 „
68. Franc Dolinar, „ „ „ „ „ „ „ „	—	50 „
69. Dr. Janez Bleiweis v Ljubljani	5	— „
Vkup		134 gl. 30 kr.

V Celovcu 9. novembra 1871.

Odbor.

Žitna cena.

V Celovcu po vaganu: pšenica 6 gld. 34 kr., — reš 4 gld. 53 kr., — ječmen 3 gld. 27 kr., — oves 2 gld. — kr., — ajda 2 gld. 73 kr., — tursica 3 gld. 40 kr., — pšeno 4 gld. 86 kr.

Kurzi na Dunaji 8. novembra 1871

Kreditne akcije 303 gld. 20 kr. Nadavek na srebro 116 gld. 50 kr.
Národno posojilo 67 „ 65 „ Napoleondori . . . 9 „ 32

Listnica.

Družbina. Nektère čast. gg. poverjenike, ki letošnjih bukev niso še dobili, prosimo, naj še malo dni potrpijo, v kratkem bodo vse knjige razposlane. Neljube okolščine pri razpošiljatelji v Ljubljani so krive, da razpošiljatev ni že davno končana. O tem pozneje več.

Besednikova. J. C. v Lj. Srčna hvala za poslano, pride kmalo na vrsto. Več pozneje pismeno. Knjigi Vam pošlemo.